

סאדאט בערב הראשון, לוחץ את ידו ביום השני, מלמך את ידו ביום השלישי

כאשר ידין החל לאמר משהו לנשיא המצרי, נכנס בגין לדבריו של ידין, כאילו ולא הבחין כלל בכך שסגנו מדבר.

ניסיון לגנוב את התהילה

כך המריבות והמחלוקות שפרצו ערב הביקור ובמהלכו יחווירו, ככל הנראה, לעומת התחרות הפרועה על קציר התהילה של אירגון הביקור, שפרצה מייד אחרי שמטוסו של סאדאט המריא מלוד.

כבר ביום השלישי השבוע פירסם הארץ ידיעה שעוררה סערות רוחות בקרב כל חברי הממשלה. תחת הכותרת "מיבצע מוצ' לח של משרד-החוץ", ניסה הכותב האלי-מוני לזקוף לזכותם של משרד-החוץ ושל משה דיין את כל הצלחת ביקורו של סאדאט, החל באירגון הסכסום לכבודו וכלה באירוח אלפי נציגי אמצעי-התיקשורת הזרים, שנהרו לישראל. לזכותו של משרד-החוץ נרשמו גם אוחות-הערב שנערכו למישלחת המצרית.

הידיעה, שנראתה כניסיון מכוון להפחית מערך המאמצים שהשקיע משרד-הממשלה האחרים, כמו משרד ראש-הממשלה, משרד-התיקשורת ומשרד-הסניפים (האחראי למישטרה) — שתרמו להצלחת ביקור סאדאט פי כמה וכמה משרד-החוץ — עוררה זעם כללי בממשלה.

בירור שנערך מייד העלה כי הידיעה הודלפה ופורסמה בהשראתו של דובר משרד-החוץ, נפתלי לביא, שהודרו לרוב מם את שר-החוץ ומישרדו ולהציגם כמי שרק בזכותם עלה אירגון הביקור יפה. בהיעדר עובדות ממשיות כדי להוכיח זאת, גילה לביא כי משרד-החוץ "חילק חוב" רות הסברה" לנציגי אמצעי-התיקשורת, ואף סיפק להם תחבורה.

אנשי משרד-הממשלה, התיקשורת והמישטרה, שראו בהדלפה של דובר משרד-החוץ משום גניבת-דעת וסחיבת תהילה, החלו לאסוף חומר על-מנת להוכיח שהצלחת ביקור סאדאט הושגה למרות משרד-החוץ. כל הסימנים מצביעים על כך שלפרשה זו עוד יהיה המשך.

השאלה הגדולה המרחפת עתה בחלל העולם היא האם יביא ביקורו של סאדאט שלום בין ישראל לנציגיה שגוב למזרח-התיכון. בה נכבד ברור היא כי הביקור גרע מהשלום. ייתכן בן אישים שונים בממשלה, בין ראש-הממשלה לשריו ובין הפקידים הבכירים במשרד ראש-הממשלה. הביקור הצליח ללא ספק להפשיט כמה מסכות מחייכות בהצגה הגדולה של היחסים הפנימיים בתוך ממשלת ישראל.

ושיבה את שר-הביטחון עזר וייצמן בכלל הודמנות, ניפגש עימו שלוש פעמים, אף כי מרבית הזמן לא השתתף וייצמן, בגלל פציעתו, בפגישות ובאירועים. וייצמן היה גם היחיד מבין כל מקבלי פניו של סאדאט, שזכה לנשיקות על לחייו מפי הנשיא המצרי. לחברי הממשלה היה ברור לגמרי כי סאדאט עושה זאת כדי להעלות את קרנו של וייצמן וכדי להוריד חבטות קלות על ידין.

ערב בואו של סאדאט לארץ היה מובן כי ידין יהיה הכינור הראשי או לפחות הכנר השני בתזמורת שתנגן עם סאדאט. עצם תפקידו כשר-החוץ וגם מעמדו המיוחד כרמטכ"ל וכשר-ביטחון בשתי מלחמות עם מצריים הפכו דעה זו לוודאית. אולם, לאחר רמזים מאוד מדויקים מסאדאט, הפך ידין כמעט חבר ממשלה רגיל בכל המגעים שהיו בין מצריים לישראל בשני הימים הדחוסים של ביקור סאדאט.

מצב זה ניכר היטב במצב רוחו של ידין. הוא היה עצבני, חסר סבלנות, כעוס, והתנפל על הסובבים אותו. הפעם הראשונה שבה הרים ידין את קולו על עוזרו, אלי רובינשטיין, היתה ביום הראשון האחרון. רובינשטיין הנעלב לא השיב לגערת ידין, שהיתה על עניין מישני, ורק קם ויצא מהחדר. עצבנותו של ידין ניכרה היטב גם לעיני העיתונאים.

ידין התייחס אליהם בגסות, סירב ל-התראיין וכאשר לא היתה לו ברירה והר מיקרופון נתקע ממש אל פיו, גבלו תשור בותו במורת-רוח גלויה.

מעמדו של ידין לא היה טוב יותר משל ידין. בגין התייחס אליו, לראשונה מאז נכנסה ד"ש לממשלה, כאל ער שליח, אם כי בנימוס רב. ידין הרגיש עצמו מיותר וטען בפני מקורביו: "בגין רוצה לקחת לעצמו את כל ההצגה. ככה לא עושים שלום."

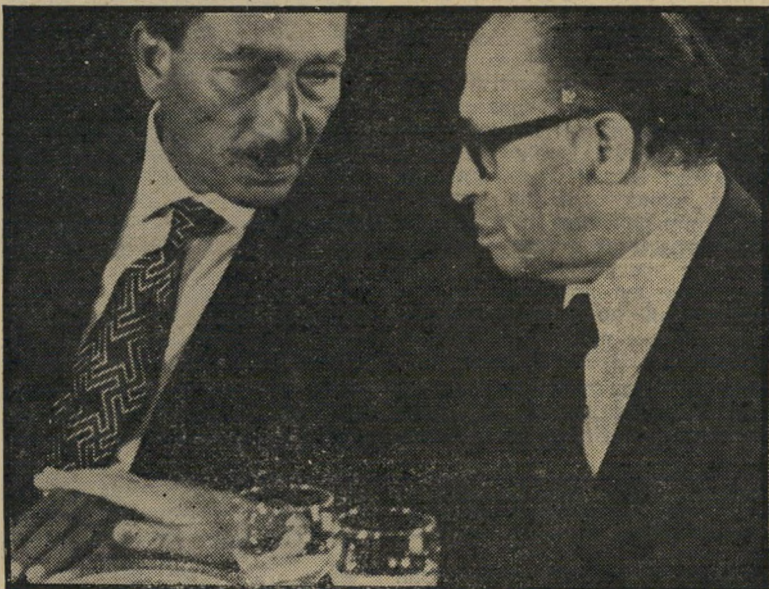
הוא לא פירש אם כוונתו לשלום עם ד"ש או עם מצריים. מספר פעמים, בעת הפגישות עם סאדאט,

ידין, קריאה אשר נשמעה ונראתה ברדיו, מעל מסכי הטלוויזיה, אפשר היה להניח כי צמחה ידודות מיידית בין שני האישים. אולם כבר בשיחה הראשונה שהיתה לבגין עם הנשיא המצרי, ערב באותו לילה במלון החמך דויד, הבין בגין כי סאדאט מעוניין שדיין ישתתף עד כמה שפחות בדיונים המדיניים. "סאדאט לוחץ על שתי חות בארבע עיניים ולא בין צוותים משני הצדדים." דיווח בגין לממשלה ביום הר-ראשון. גם בשיחה שהיתה במוצאי-שבת בין סאדאט לבין בגין, דיין וידין, שיחה שהתקיימה לפני השיחה האישית עם בגין, נהג אמנם סאדאט בנימוס רב כלפי שר-החוץ הישראלי, אך לא הרג ממסגרת שיחת נימוסין.

סאדאט נגד דיין

דיין הבין את הרמו. הוא היה זה שר-תמך בהפיכת כל השיחות המדיניות שנקבעו, מלבד ארוחת-הערב בה השתתפו משלחות בנות 15 איש מכל צד, לשיחות אישיות בין סאדאט לבגין. אולם נראה כי סאדאט ממשיך לרדוף את דיין. הוא הילל

דגם העניבה

שיחה בארבע עיניים של שני המנהיגים. ידו של בגין מונחת על ידו של סאדאט, במחווה של אינטימיות. אף שנראה כאילו בוחן ראש-הממשלה מנחם בגין את עניבתו של הנשיא המצרי, אנוואר אל-סאדאט, לא שם איש משניהם לב לכך שדגם העניבה מזכיר את מוטיב צלבי-הקרט.

יורק לחלל האוויר, שבו תצביע ישראל על נכונותה לויתורים. דווקא אריק שרון היה הקיצוני מכולם. הוא הביע ספק באמרינות הדברים שמסר שר-החוץ ואמר: "אם לא ניתן לו (לסאדאט) שום דבר, החי-מצנו את הכל!"

ראש-הממשלה התעלם מההצעות של השרים ומביקורתו של שרון על ידין. הוא התייחס רק לדברי דיין. "עלינו לכבד את דרישת הנשיא", הוא סיכם וניגש לדון עם השרים על ראשי הפרקים של נאומו בכנסת.

"נאום דלוח"

האווירה הקשה בציבור, לאחר נאומו של בגין בכנסת, היתה נחלת השרים עוד בישיבת הממשלה. בגין חילק את נאומו, אשר את ראשי הפרקים שלו הציג בפני חברי הממשלה, לשני חלקים: החלק הראשון שיר הלל ושבח לאומי ליבו של הנשיא המצרי ולהעזה שלו. החלק השני היה משא כללי על השלום. על סמך שיחות עם חוגי המשלחת המצרית, וכן על פי עיקרי נאומו של סאדאט שהופיע יום קודם לכן באג'א-הארמ, היה ברור כי נאום סאדאט יהיה מתון. חלקו השני של נאום בגין היה מתון אף הוא. בגין לא כתב את נאומו, אלא ראשי פרקים בלבד, ואלה נדונו בישיבת הממשלה.

הרושם הקשה של הנאום המתוכנן נראה היטב על פניהם של שרי הממשלה. שר-התחבורה והתיקשורת, מאיר עמית, הגדיר אותו אחר-כך במסדרונות משרד ראש-הממשלה כ"נאום דלוח". רק לאחר שהא-זין בגין לנאום סאדאט בכנסת, הוא הכי-ניס בנאום המתוכנן שלו מיספר שינויים, לכיוון ההחמרה, אם כי שמר על איזון מסויים, אותו הגדיר אחר-כך כ"מתניות ספאת כבודו של האורח."

מילחמת היועצים

אחת הבעיות הראשונות שצצו אחר שהגיעה הידיעה על ביקור סאדאט היה מי יעמוד בראש האירגון הר-גדול של ביקורו, ומי ירכז אותו מטעם הממשלה. בשיחות פרטיות שהיו לבגין עם אנשים שונים שהיו מעורבים בביקור, הבינו מכלו כי האחראי והמתאם הראשי הוא מזכיר הממשלה אריה נאור, אשר קיבל לאחרונה את הכינוי "בגין הקטן".

ביום החמישי בלילה נכנס מנכ"ל מיש-רד ראש-הממשלה, הר"ר אליהו בן-אלי-שר, לחדרו של בגין במישרד ראש-הממשלה. בן-אלישר שנראה סמוק-פנים ונר-גש, מחה על ההחלטה להעמיד בראש המובצע את נאור וטען כי מטבע התפ-קידים, משימה זו צריכה להיות מטלת עליו. בגין, שהושפע מהתרגשותו הרבה של בן-אלישר הבטיח לו כי הוא הממיר בגין לנאור וביקש ממנו להקטין את הווליום: "אתה תהיה אחראי על הקשר בין הממשלה לביקור, וזה החשוב ביותר." אמר בגין לנאור.

ואמנם, כבר למחרת היום הפך בן-אלישר מדמות כמעט אלמונית לאחד הי-אישים המפורסמים ביותר בארץ. הוא היה בכל מקום, ליווה כל אורח והצטלם בכל וויזיה במשך ארבעים שעות רצופות. על פי הקריאה "משה, משה" שבה קיבל הנשיא סאדאט בהגיעו לארץ את משה